Stappenplan bij Focus op Fotografie

Van maken tot raken

Diana Bokje

Zie **www.vanduurenmedia.nl**

VANDUUREN
MEDIA

Stappenplan, stap 1: Doel

Beschrijf een concreet doel waarmee je in dit boek aan de slag wilt. Zorg ervoor dat:

- Je doel zich binnen het fotografische spectrum bevindt
- Je je doel uitdrukt in positieve termen
- Het doel binnen je bereik ligt
- Er meer manieren zijn om je doel te bereiken
- Je je doelstemming bepaalt: wat zul je voelen, zien en horen wanneer je je doel hebt bereikt?

Stappenplan, stap 2: Doeltekening

Maak een tekening van je doel en het pad hier naar toe. Laat zien:

- Waar je nu bent.
- Wat je doel is.
- Met wie je het doel wilt bereiken.
- Wat je obstakels zijn.
- Welke hulpbronnen je nodig hebt.
- Welke vaardigheden je nodig hebt.
- Welke overtuigingen je hebt.

Stappenplan, stap 3: Wat is jouw doel als fotograaf?

Bekijk de bovenstaande typen fotografen en bepaal aan de hand van de vragen wat jouw fotografische doel is. Schrijf voor jezelf op waarom je fotografeert.

- Wat is het doel waarom je fotografeert?
- Hebben je foto's een functie?
- Welke persoonlijke drijfveer heb jij om te fotograferen?

Stappenplan, stap 4a: Duik in je archief

Ga vijf jaar terug in je archief en maak een lijst met onderwerpen die vaker voorkomen. Spring naar stap 4c.

Stap 4b: Wat als je nog geen archief hebt?

Maak een fotodagboek waarvoor je elke dag vijf foto's maakt. Kijk hierbij voorbij het persoonlijke. Dus niet alleen je directe omgeving, maar fotografeer alles wat je interesse opwekt. Kijk na een maand welke onderwerpen je hebt vastgelegd en maak hiervan een lijst. Ga verder met stap 4c.

Stap 4c: Bepaal je thema('s)

- Welke onderwerpen op je lijst hebben een samenhang? Groepeer deze onderwerpen.
- In welk genre zitten deze onderwerpen?
- Kijk of je per groep een trefwoord kunt bedenken.
- Kijk of je in de verschillende onderwerpen een bepaalde samenhang of achterliggende gedachte kunt ontdekken. Dit is het thema of zijn de thema's die jou als fotograaf bezighouden.

Stappenplan, stap 5: Levensgeschiedenis

Om te kunnen bepalen welke waarden voor jou belangrijk zijn, ga je in gedachten terug naar je levensgeschiedenis. Schrijf per stap de antwoorden op.

1. Vroege jeugd

Denk eens terug aan je jeugd, van 0 tot 12 jaar. Wat was een periode dat je – voor je eigen gevoel – heel lekker bezig was? Een bijzonder goed moment, waarop iets moois tot stand kwam dat voor jou van waarde was.

2. Puberteit

Denk eens terug aan je puberteit, de periode tussen je 12e en 18e jaar. Zoek ook in die periode een moment waarop je, op een voor jou heel natuurlijke manier, iets moois tot stand bracht dat een belangrijke waarde vertegenwoordigde.

3. Volwassenheid

Denk terug aan je volwassen leven, vanaf je 18e jaar. Zoek ook in die periode een moment waarop je op je eigen manier iets moois en waardevols tot stand bracht.

4. Welke emotie of emoties komen in deze drie momenten terug?

5. Welke drie waarden komen in deze drie momenten terug.
waarde 1: .....
waarde 2: .....
waarde 3: .....

6. Wat was jouw bijdrage aan het grotere geheel, op de momenten die je hierboven hebt gekozen en omschreven?

7. Wat voor iemand ben je in deze drie voorbeelden?
Dan ben ik een soort .....

8. Schrijf drie van jouw helden en heldinnen op, uit boeken, films en verhalen, aan wie jij je verwant voelt.
held(in) 1: .....
held(in) 2: .....
held(in) 3: .....

9. Welke waarden brengen deze drie helden of heldinnen tot uitdrukking?
waarde 1: .....
waarde 2: .....
waarde 3: .....

10. Wat brengen deze helden of heldinnen tot stand, wat is hun bijdrage?

11. Je oudere zelf.
Stel je voor hoe je eruit zult zien als je 80, 90 of 100 jaar oud bent. En stel je dan voor dat je aan je oudere zelf vraagt: "Wat is mijn taak in het leven? Wat is mijn bijdrage aan het grotere geheel…. U weet het immers…"

12. Zet kruisjes neer in de onderstaande waardenlijst.

	Heel belangrijk	*Beetje belangrijk*	*Niet belangrijk*
Avontuurlijkheid			
Onbaatzuchtigheid			
Moed			
Autonomie			
Bewustzijn			
Gevoeligheid			
Respect			
Geduld			
Optimisme			
Openheid			
Integriteit			
Bescheidenheid			
Gastvrijheid			

	Heel belangrijk	*Beetje belangrijk*	*Niet belangrijk*
Eer			
Humor			
Vergevingsgezindheid			
Trouw			
Eerlijk			
Fantasie			
Enthousiasme			
Balans			
Vasthoudendheid			
Empathie			
Discipline			
IJver			
Betrouwbaar			
Kritisch denken			
Creativiteit			
Beleefdheid			
Samenwerking			
Vertrouwen			
Mededogen			
Rust			
Betrokkenheid			
Schoonheid			
Liefde			
Harmonie			
Succes			
Ambitie			
.....			

13. Top 3 waarden.
Bepaal de Top 3 waarden door de waarden uit de waardenlijst te rangschikken. Zet de waarden die je als heel belangrijk hebt bestempeld op een rij. Maak hieruit een selectie van de voor jou zes tot acht waarden.

Loop dit rijtje af en stel je steeds de vraag: is deze waarde voor mij belangrijker dan de volgende waarde? Als je de belangrijkste hebt geselecteerd ga je naar de tweede, derde enzovoort tot je de rangorde hebt bepaald.

Controleer de volgorde door het rijtje nogmaals door te lopen en jezelf steeds de volgende vraag te stellen: stel je hebt wel [waarde 1] maar niet [waarde 2], [waarde 3] enzovoort.

waarde 1: .....
waarde 2: .....
waarde 3: .....

14. Vergelijk de waarden uit je levensgeschiedenis (stap 5) en je helden (stap 9).
Wat is het verband tussen de waarden uit je levensgeschiedenis met die van je helden?

15. Wat is het verband met je oudere zelf (punt 11)?

Stappenplan, stap 6: Terug naar je thema

Je weet nu welke waarden belangrijk voor je zijn en in welke rangorde ze staan. Kijk nu eens met deze blik naar je fotografische thema('s) en stel jezelf onderstaande vragen:

- Hoe zie je je waarden terug in je thema?
- Wat maakt het thema belangrijk voor jou?
- Wat is jouw visie, jouw mening over je thema?
- Wat wil je de kijker vertellen/laten voelen of zien over jouw thema?
- Waarom is dat belangrijk voor je?

Stappenplan, stap 7: Schrijf in een paar regels op wat jouw fotografische visie is.

Stel jezelf hierbij onderstaande vragen:

- Waarom fotografeer je?
- Wat wil je vertellen?
- Waarom is dit belangrijk voor je?

Stappenplan, stap 8: Wat zijn jouw compositiegereedschappen?

Maak een selectie van vijf foto's die volgens jou kenmerkend zijn voor jouw stijl. Kies foto's waar je blij mee bent er waarvan je er meer zou willen maken. Bekijk voor al die foto's afzonderlijk hoe jij de compositie hebt gebruikt. Wanneer in de foto geen gebruik is gemaakt van één van onderstaande compositiegereedschappen, zet je een streepje. Benoem voor elke foto apart:

- De compositievorm
- Het kader
- Lijnwerking
- Herhaling en ritme
- Perspectief

Maak nu een verzamellijst waarin je voor alle vijf de foto's de meest voorkomende compositiegereedschappen invult.

- Zijn jouw foto's over het algemeen dynamisch of statisch?
- Welke compositiegereedschappen zijn daar verantwoordelijk voor?
- Welke gereedschappen gebruik je vaak en welke laat je links liggen?
- Wat zouden deze gereedschappen kunnen toevoegen aan jouw stijl?

Stappenplan, stap 9: Standpunt en tijd

Gebruik de selectie van vijf foto's die je in stap 8 hebt gemaakt. Bekijk voor al die foto's afzonderlijk je standpunt en de manier waarop jij gebruik hebt gemaakt van tijd. Benoem voor elke foto apart:

- Welk standpunt heb je ingenomen ten opzichte van je onderwerp?
- Hoe heb je de tijd gebruikt in je foto?

Vul je verzamellijst uit stap 8 aan met het standpunt waarvan je meestal gebruikmaakt en of er in je foto's sprake is van een momentopname, beweging of verstilling.

- Klopt het standpunt dat je inneemt met dat wat je wilt vertellen of uiten met jouw foto's?
- In stap 8 heb je gekeken of je foto's dynamisch of statisch zijn, klopt dit met de manier waarop jij de tijd benadert in je foto's?

Stappenplan, stap 10: Sfeermakers

Gebruik de selectie van vijf foto's die je in stap 8 hebt gemaakt. Bekijk voor al die foto's afzonderlijk welke sfeermakers jij hebt gebruikt. Wanneer in de foto geen gebruik is gemaakt van een van onderstaande sfeermakers, zet je een streepje. Benoem voor elke foto apart:

- Bij welk soort licht de foto is gemaakt.
- Of er sprake is van hard of zacht contrast.
- Zijn de foto's kleurrijk of monochroom?
- Is er gebruikgemaakt van kleuraccenten?
- Is er sprake van een bepaald kleurcontrast of kleurharmonie?
- Speelt textuur een rol in de foto's?

Vul je verzamellijst aan waarin je voor alle vijf de foto's de meest voorkomende sfeermakers invult.

- Welke sfeer stralen jouw foto's over het algemeen uit?
- Welke sfeermakers zijn daar verantwoordelijk voor?
- Hoe zou je de sfeer in je foto's kunnen veranderen?

Stappenplan, stap 11: Onderwerpkeuze

In deze stap hoef je nog niet precies te weten wat je gaat fotograferen en hoe. Het gaat om een algemeen onderwerp. In de volgende paragrafen gaan we aan de slag met ideecreativiteit om tot een concreet onderwerp te komen.

Beantwoord onderstaande vragen:

- Wat is je onderwerp?
- Waarom heb je hiervoor gekozen?
- Waarom moet jij dit doen?
- Waarom nu?

Stappenplan, stap 12: Verkenningstocht

Onderzoek je onderwerp op een manier die bij jou past. Probeer zo veel mogelijk feiten op tafel te krijgen.

Maak een lijst met de antwoorden op de bovenstaande vragen.

Stappenplan, stap 13: Brainwriten

Voor je aan deze opdracht begint is het goed om te zorgen dat je je ontspannen voelt. Ga eerst even wandelen, mediteren, muziek luisteren of kijk een paar grappige filmpjes.

Zet de wekker op 10 minuten.

Maak een lijst met alle ideeën en associaties die bij je opkomen over je onderwerp. Laat je niet tegenhouden door onmogelijkheden en oordelen. Probeer zo vrij mogelijk te associëren.

Stappenplan, stap 14: Mindmap

In deze stap begin je met het maken van een mindmap over je onderwerp. Hij hoeft nog niet af te zijn. Het gaat erom dat je de eerste gedachten over je onderwerp structureert. Zorg dat het papier waarop je de mindmap maakt groot genoeg is om uit te breiden.

Zet je onderwerp in het midden.

Schrijf rondom het thema per associatie een sleutelwoord op. Je kunt beginnen met de associaties en ideeën die bij je opkwamen tijdens de vorige stap, het brainwriten, en kijk of er nieuwe associaties bij je opkomen.

Als je bij een sleutelwoord een nieuwe associatie krijgt, maak je een subniveau.

Ga net zo lang door tot er geen nieuwe associaties meer bij je opkomen.

Stappenplan, stap 15: Woordzoeken

Onderzoek de overeenkomsten tussen je onderwerp en woorden die gerelateerd zijn aan de jouw onderwerp.

Welke associaties kun je oproepen met betrekking tot een willekeurig woord?

Schrijf de bruikbare ideeën die dit heeft opgeleverd op.

Vul je mindmap aan met deze ideeën.

Stappenplan, stap 16: Zoekmachine

Welke associaties komen bij je op door de verschillende sleutelwoorden van je onderwerp op te zoeken op internet? Vul je sleutelwoorden aan met extreme bijvoeglijke naamwoorden tijdens het zoeken.

Schrijf de bruikbare ideeën die dit heeft opgeleverd op.

Vul je mindmap aan met deze ideeën.

Stappenplan, stap 17: Word een Lama

Stap in de schoenen van de Lama's en probeer zo veel mogelijk associaties op te roepen door jezelf de vragen van de checklistmethode te stellen.

Schrijf de bruikbare ideeën op die dit heeft opgeleverd.

Vul je mindmap aan met deze ideeën.

Stappenplan, stap 18: Kruip in de huid van…

Bekijk je onderwerp door de ogen van een cabaretier, reclamemaker en politicus.

Om je goed in te kunnen leven in je personage stap je als het ware in zijn lijf en voel je met zijn zintuigen.

Wanneer je weet wat hij voelt, vraag jezelf dan af wat hij denkt over je onderwerp.

Schrijf de bruikbare ideeën op die dit heeft opgeleverd.

Vul je mindmap aan met deze ideeën.

Stappenplan, stap 19: Provocatie

Verzin een provocatie bij je onderwerp. Bijvoorbeeld:

- Een visie op je onderwerp die maatschappelijk echt ongehoord is.
- Een toepassing van je onderwerp die in het echt niet mogelijk is.

Wat is vanzelfsprekend met betrekking tot je onderwerp, wat is algemeen bekend? Keer dit om. Zet de normale reactie op zijn kop.

Neem een onderdeel van je onderwerp en overdrijf dit.

Zet je hersenspinsel af tegen je onderwerp. Stel jezelf hierbij de volgende vragen:

- Wat is een positieve kant van je hersenspinsel?
- Zou je deze positieve kant kunnen toepassen op je onderwerp?
- Wat is het verschil tussen het hersenspinsel en je onderwerp?
- Wat zou er gebeuren wanneer je hersenspinsel werkelijkheid zou zijn? Ga in gedachten stap voor stap de gebeurtenissen na die zouden kunnen gebeuren.
- Kun je een situatie bedenken waarin je hersenspinsel waardevol zou kunnen zijn?

Schrijf de bruikbare ideeën op die dit heeft opgeleverd.

Vul je mindmap aan met deze ideeën.

Stappenplan, stap 20: Ontspannen

Je hebt in de vorige stappen heel hard gewerkt en je gedachten overuren laten draaien. Nu is het tijd voor ontspanning. Leg het boek weg en laat je onderwerp even los. Ga fijn wandelen, de hond uitlaten, muziek luisteren, sporten, yoga-oefeningen doen, verwen jezelf met een bad of slaap er een nachtje over.

Stappenplan, stap 21: De gouden inval

Schrijf de beste ideeën op die je tot nu toe hebt gevonden. Schrijf die ideeën op die jou enthousiast maken. Let daarbij niet op haalbaarheid of originaliteit. Wat zijn de ideeën waar jij warm van wordt?

Stappenplan, stap 22: De keuze

Verdeel de ideeën uit de vorige stap over de verschillende kleurcategorieën.

Heb je één of meerdere ideeën in het rode vlak? Kies hieruit het meest passende idee. Het idee waar je direct blij en enthousiast van wordt.

Heb je geen ideeën in het rode, maar wel in het blauwe vlak? Kies hieruit het meest passende idee.

Heb je alleen ideeën in witte en/of blauwe vlak? Vraag jezelf af of je niet te streng bent voor jezelf. Denk aan je interne criticus; hij mag wel meerijden op de achterbank, maar laat hem niet de route bepalen. Heb je echt geen origineel idee of is je criticus aan het woord?

Heb je alleen ideeën in het gele en/of witte vlak? Stel jezelf de vraag of al je ideeën echt niet haalbaar zijn. Is het je interne criticus die overal beren op de weg ziet? Beantwoord onderstaande vragen:

- Hoe weet je dat dit niet haalbaar is?
- Wat zou een verborgen angst kunnen zijn, iets wat jou in de weg staat om je idee uit te voeren?
- Wat is het probleem in een notendop? Wat is het probleem in één zin? Wat is het probleem in één woord?
- Wat is de gemakkelijkste manier om je idee uit te voeren?
- Hoe zou je het jezelf gemakkelijker kunnen maken?
- Denk aan een succesvol iemand die je bewondert. Wat zou hij doen als hij in jouw schoenen stond?
- Welke vaardigheid moet je ontwikkelen om je idee uit te kunnen voeren?
- Heb je een soortgelijk probleem in het verleden gehad en hoe heb je dat toen opgelost?
- Wat zou je doen als je wist dat niets kon mislukken en alles mogelijk zou zijn?
- Wat moet er in je denken veranderen om actie te ondernemen?

Waarschijnlijk heb je nu wel een idee dat uitvoerbaar is, ook al moet je daar misschien een obstakel voor overwinnen.

Kies het idee waar je het meest enthousiast van wordt. In het volgende hoofdstuk kijken we naar de uitvoering en krijg je methodes die je hierbij kunnen helpen.

Stappenplan, stap 23: Je definitieve onderwerp bepalen

Doorloop de paragrafen *Verrijken*, *Gebruik je zintuigen* en *Metaforen* om te kijken of je je idee nog kunt verrijken.

Schrijf het definitieve onderwerp voor je fotoproject op.

Stappenplan, stap 24: Hoe wil je je verhaal vertellen?

Kies wat voor soort serie past bij je onderwerp en bij jouw manier van fotograferen.

Schrijf op wat voor soort serie je gaat maken van jouw onderwerp.

Stappenplan, stap 25: Kies je aanpak

Bedenk welke aanpak het beste bij jou past.

- Wat sluit het beste aan bij je karakter?
- Welke manier van werken vind je het fijnst?
- Houd je van een gedegen voorbereiding of laat je je het liefst verrassen?
- Hoe verzamel je informatie? Doe je onderzoek vooraf of ontdek je het liefst al doende?

Schrijf op voor welke aanpak je kiest.

Stappenplan, stap 26: Welke vorm?

Bedenk op welke manier jij gebruik wilt maken van licht, kleur en contrast om je project vorm te geven.

Welke vorm past het beste bij het verhaal dat je wilt vertellen, bij de emotie die je wilt overbrengen?

Schrijf op hoe jij je vormelementen wilt inzetten.

Stappenplan, stap 27: Het kader

Hoe zou je gebruik kunnen maken van de ruimte en plaats in het kader om je verhaal kracht bij te zetten?

Stappenplan, stap 28: Moodboard

Zoek in een stapel tijdschriften, kranten of op internet naar beelden die passen bij de beeldtaal die jij wilt gebruiken in je project. Denk hierbij aan:

- Kleuren
- Sfeer
- Ruimte
- Toon
- Licht
- Contrast
- Gevoel

Plak de uitgeknipte of uitgescheurde beelden op een groot wit vel en verzamel net zo lang door tot je het gevoel hebt dat je *moodboard* de juiste sfeer en toon uitstraalt die past bij je project.

Je kunt ook gebruikmaken van een board op Pinterest om een digitaal moodboard te maken.

Stappenplan, stap 29: Welke werkwijze past bij jou?

Ik voel me het meest een:

❑ Jager

❑ Observator

❑ Poëet

❑ Essayist

❑ Activist

❑ Provocateur

❑ Antropoloog

❑ Metakunstenaar

❑ Verzamelaar

Stappenplan, stap 30: Eerste fotosessie

Bereid je eerste fotosessie voor.

- Fotografeer op de manier die bij jou past, zoals je gewend bent.
- Gooi geen enkel beeld weg.
- Fotografeer zo lang als jij prettig vindt.
- Kopieer je foto's naar je computer.
- Je hoeft nog niets te bewerken.
- Laat de foto's staan in de volgorde waarop je ze hebt gemaakt.

Print alle foto's uit zoals op een ouderwetse contactsheet. Zie de procedure hierna.

Stappenplan, stap 31: Vragen na de eerste sessie

Pak de contactvellen van de eerste fotosessie erbij. Bestudeer ze goed en stel jezelf onderstaande vragen:

- Heb je overzichten of details gefotografeerd?
- Hoe beweeg jij je om je onderwerp heen?
- Maak je meerdere foto's van één onderwerp?
- Heb je verschillende belichtingen uitgeprobeerd?
- Ben je consequent in de keuzes die je hebt gemaakt?
- Zie je een bepaald automatisme terug in de manier waarop je fotografeert?
- Waar ligt je focus?
- Wat laat je weg?
- Wat raakt jou?
- Welke mogelijkheden heb je nog niet benut?

Om extra inzicht te krijgen, kun je de opdracht samen met iemand anders doen. Laat de ander je contactsheets bekijken en stel hem dezelfde vragen.

Stappenplan, stap 32: Kies je standpunt en objectief

Kijk naar de contactsheets van je eerste sessie.

- Welke lens heb je gebruikt (groothoek, standaard of tele?)
- Vanuit welke standpunten heb je gefotografeerd?
- Is er sprake van letterlijke of figuurlijke afstand tot het onderwerp?
- Vanuit welk standpunt komen de foto's het beste over?
- Ben je als kijker toeschouwer of word je meegenomen in het beeld?
- Is dat hoe je wilt dat de kijker je beelden ervaart?
- Zo niet, wat kun je aan je standpunt of objectief veranderen om de kijker daar te krijgen waar je hem hebben wilt?

Probeer dit uit.

Schrijf op met welk objectief en vanuit welk standpunt je de rest van je serie wilt maken.

Stappenplan, stap 33: Reflecteren

Print je foto's uit en orden ze op een groot wit vel of maak een digitaal bord via Miro.

- Schrijf de titel van je serie op het bord.
- Schrijf de uitgangspunten voor je serie op.
- Schrijf categorieën bij de groepjes foto's die je hebt gemaakt.
- Schrijf commentaar bij de dingen die je opvallen.

Stel jezelf onderstaande vragen:

- Wat heb je gezien?
- Wat zijn de overeenkomsten?
- Wat zou je anders doen bij goede foto's?
- Wat kan beter?
- Waarom vind je bepaalde beelden mislukt?
- Wat is wel mooi aan dit beeld?
- Gebeurde er iets onverwachts?
- Welke verschillende beeldtalen kun je herkennen?
- Speelt het verhaal zich binnen of buiten het kader af?
- Welke achterliggende gedachten zitten er achter de foto's?

Vul je bord aan na elke fotosessie die je hebt gedaan en stel je opnieuw de bovenstaande vragen.

Stappenplan, stap 34: Kernbeeld

Ga op zoek naar het kernbeeld in je serie.

- Welk beeld raakt het meest aan de essentie van je onderwerp?
- Is dit hetgeen dat je je publiek wilt laten zien?
- Klopt de beeldtaal die je hebt gebruikt helemaal bij het onderwerp?

Prent het kernbeeld in je hoofd zodat je het als uitgangspunt kunt gebruiken voor je volgende fotosessies.

Stappenplan, stap 35: Ontdek je filters

Maak een kleine wandeling in je omgeving. Kijk goed rond.

- Maak drie foto's van positieve dingen die je tegenkomt.
- Maak drie foto's van negatieve dingen die je tegenkomt.
- Fotografeer drie fotogenieke dingen.

Stappenplan, stap 36: Wat heb je gezien?

Bekijk de foto's die je tot nu toe gemaakt hebt nog eens goed.

- Staat alles wat je hebt gezien op de foto?
- Staat er meer op dan je hebt gezien?

Onderzoek wat er gebeurt wanneer je je beelden zo aansnijdt tot alleen de kern overblijft.

Stappenplan, stap 37: Mindful fotograferen

Zorg voor rust in je hoofd door een wandeling te maken, te mediteren of muziek te luisteren

Kijk eens naar je directe omgeving. Welke alledaagse dingen vallen je ineens op?

Kijk eens vijf minuten naar het onderwerp dat je het meest trekt.

- Wat zie je?
- Wat is de essentie van het onderwerp?

Probeer dit vast te leggen in een foto.

- Heb je de kern te pakken?
- Is dit werkelijk wat je zag?
- Heb je er ongemerkt iets aan toegevoegd?
- Ontbreekt er iets?

Kijk nog eens met een frisse blik naar je onderwerp. Maak nog één foto.

Wat valt je op?

Stappenplan, stap 38: Eerste selectie

Maak kleine afdrukjes van alle foto's die je hebt gemaakt, die op basis van je bord, je idee, de vorm of welke aantrekkingskracht dan ook de potentie hebben om in je serie terecht te komen. Maak deze selectie zo ruim mogelijk.

Leg alle printjes op een groot vlak zodat je alle beelden goed kunt zien.

Maak een eerste selectie op basis van onderstaande vragen:

- Wat is je onderwerp?
- Wat is het doel van je serie?
- Voor wie is je serie bedoeld?
- Wat zijn je uitgangspunten?
- Welke beelden verbeelden deze uitgangspunten het beste?
- Gebeurt er niets in de achtergrond van je beeld dat afleidt van je onderwerp?
- Welke foto's vullen de serie aan of versterken deze?

Vul de serie aan op basis van de vragen in deze paragraaf die horen bij de soort serie die je wilt maken.

Stappenplan, stap 39: Volgorde

Maak meerdere selecties met steeds een ander uitgangspunt.

Bepaal de volgorde op basis van je uitgangspunt.

Laat de serie rusten.

Bekijk de serie opnieuw.

Stappenplan, stap 40: kill your darlings

Nodig iemand uit wiens fotografische mening je respecteert.

Kijk samen naar je serie en stel de volgende vragen:

- Welke foto's zijn te afwijkend?
- Welke foto's zijn dubbel?
- Welke foto's kun je missen?

Ga de discussie aan en verwijder de beelden.

Pas indien nodig de volgorde aan.

Beoordeel de serie opnieuw.

Lees de volgende paragraaf en ga samen door met stap 41.

Stappenplan, stap 41: Wat ontbreekt?

Ga aan de hand van bovenstaande vragen na of er nog beelden ontbreken in je serie. Doe dit samen met degene met wie je stap 40 hebt gedaan.

Bepaal welke foto's je nog nodig hebt en fotografeer deze beelden erbij.

Herhaal deze stap net zo lang tot je serie voor je gevoel compleet is.

Stappenplan. stap 42: Kritische blik

Kijk nog eenmaal naar je serie met een kritische blik.

- Sluit de serie nog steeds aan bij je doel en je doelgroep?
- Vormt de serie een eenheid of valt hij in meerdere delen uit elkaar?
- Vormen vorm en inhoud een eenheid?
- Overheerst de vorm niet de inhoud?
- Is er voldoende afwisseling?
- Is de serie consequent aantrekkelijk?
- Weet je de kijker te verrassen?

Stappenplan, stap 43: Vorm

Als laatste een opdracht om je op een andere manier naar je serie te laten kijken. Leg je serie in verschillende vormen neer:

- Leg je foto's in een rij
- Leg je foto's in tweetallen
- Leg je foto's in een vierkant
- Leg de foto's in een piramide

Klopt het nog steeds? Zijn er beelden die eruit vallen of ontbreken?

Stappenplan, stap 44: Presenteren

- Is er bij jou in de buurt een portfolioreview waar je je project kunt laten zien?
- Voor wie zou je een lezing kunnen geven?
- Ken je iemand die je daar kan introduceren?
- Wat voor soort presentatie past bij je project?
- Welk verhaal wil je vertellen?
- Waarom is dit interessant voor je publiek?
- Wil je een boodschap overbrengen?
- Wat is de rode draad in je verhaal?
- Bevat je lezing naast educatie ook entertainment?

Stappenplan, stap 45: Kernwaarden

Maak een lijst met dertig trefwoorden die de kern van jouw fotografie vormen. Denk bijvoorbeeld aan:

- Thema's
- Genre
- Specialisatie
- Doelgroep
- Jouw doel
- Het cameramerk waarmee je fotografeert
- Een specifieke techniek die je gebruikt
- Jouw droom

Stappenplan, stap 46: Website

- Wie is je doelgroep voor een website?
- Wat wil je uitstralen?
- Is een portfoliowebsite voor jou voldoende?
- Wat kun je zelf?
- Welke eenvoudige alternatieven spreken je aan?
- Welk budget heb je ter beschikking?

Stappenplan, stap 47: Multimedia

- Welke meerwaarde bieden multimedia voor jouw project?
- Welke mogelijkheden heb jij om meerdere media te benutten?
- Hoe kun je dit inzetten?

Stappenplan, stap 48: Tentoonstelling

- Welke locatie zou geschikt zijn voor jouw expositie?
- Ken je iemand die jou hier kan introduceren?
- Maak een proefopstelling op vellen papier met kleine printjes.
- Wat kun je naast foto's nog meer laten zien?
- Hoe kun je dit laten zien?
- Kun je naast de muren ook gebruikmaken van ruimtelijke opstellingen?
- Welke materiaal past het beste bij de locatie en je project?
- Op welke manier wil je gebruikmaken van tekst?
- Op welke andere manier kun je beleving toevoegen?
- Is er een interview beschikbaar?

Denk na over de looproute.

Stappenplan, stap 49: Fotoboek

- Wat voor soort boek past het beste bij je project?
- Wie is de doelgroep voor je boek?
- Wil je naast foto's nog meer laten zien in je boek?
- Welke papiersoort past hier het beste bij?
- Maak een proefindeling met kleine printjes.
- Welke oplage heb je in gedachten?
- Kies je voor printing on demand of een drukker?
- Heb je een vormgever nodig of ken je iemand die je kan helpen met de vormgeving?

Stappenplan, stap 50: Financiering

Maak een zo reëel mogelijke begroting voor je project. Denk hierbij aan:

- Apparatuur
- Materiaal
- Reiskosten
- Uurloon (wanneer fotografie een inkomstenbron voor je is)
- Huur van ruimte
- Inhuren van derden zoals een vormgever, ontwerper of webdesigner
- Drukkosten
- Inrichtingskosten van een expositie
- Kosten voor de opening van een expositie
- Marketingkosten

Welke financieringsmogelijkheden heb je? Kom je in aanmerking voor een subsidie? Welke sponsors in natura kun je benaderen? Wat heb je te bieden in een crowdfunding?